

Előfizetési ár:

Egész évre..... 6 frt — kr.

Félévre..... 3 frt — kr.

Negyedévre..... 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

K O R U N K

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Budapest,
IV. szarka-utca 5. szám.Kéziratok nem adatnak
vissza.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Kador Sándor.

Helyzetünk és véleményünk.

„Veritatem laborare nimis
saepe aiunt, exstingui nun-
quam. Livius.

A zsibbasztó közöny szerény lapcskánk iránt úgy látszik megszűnt. Az ellenséges tábor hadat üzent. Támadás támadás után következik. Ez volt czélunk, erre törekedünk és fogunk törekedni.

Ennek tudatában indítottuk lapunkat.

Vannak nyílt, de alattomos ellenségeink is. Az utóbbiak nagyobb számuak.

Nyílt ellenségeinket támadtuk, alattomos ellenségeink ellen fogunk védekezni.

Fegyverünk az örök igazság leend.

Nagyon jól ismerjük a kényes helyzetet, melyet azonban megtartani mindig kötelességünknek fogunk tartani!

A midőn az antiszemita kérdéshez hozzá szólottunk, a midőn a modern üres üvöltés helyett tárgyilagos, szenvedély nélküli és szent vallásunk parancsolta igazságos véleményt adtunk — tudtuk csak meg, hogy bizony vannak, kik igaz meggyőződésünk szerint adott véleményünket félre magyarázták.

Reánk fogták, sőt kifejezést is adtak, hogy bizonyára zsidó kézbe kerülünk.

Hogy mennyire alaptalan e ráfogás, nem akarjuk bizonyítgatni.

Szabadjon azonban mégis adni véleményünket azoknak, kik meggyőződésünk tisztaságában kételkednek.

Mint katolikus szellemű lap, azt hisszük, hogy legelső kötelességünk a felebaráti szeretet, mely alapföltétele ép az antiszemita keresztény lapok oly sokszor meghazudtolnak.

És így működésük körülbelül olyan, mint volt Fekete ügyészé, ki midőn Istóczyt a zsidók elleni lázítással vádolta, vádbeszédében a keresztény vallás ellen lázított, tehát ugyanazon bünt követte el.

Véleményünk szerint az antisemitizmusnak ily alakban nincs értelme, nincs hivatása.

Szidni, ütni, kirabolni, ablakát beütni a zsidónak nem keresztényhez

illő fegyver, annál kevésbé katolikushoz való.

Szenvedélyes, erőltetett üvöltés-szerű vezércikkek nem aratnak sikert, nem hoznak áldást. — *Nevet-ségesek.*

Igenis nevetségesek, erőtlen *semmik.*

Hugó Victorral el mondhatjuk az ilyen sajtóról: „nyög, vonít, zug az emberek fülébe mint a jegenye fa levelei, melyeket a vihar zörget s mivel a zizegéstől nem hall az ember, azt képzeli csakugyan van valami a zajban, pedig az csak a zajgó üresség, mely szinleli semmiségét.”

A keresztény társadalomnak, mely valóban el van nyomva, mely tagadhatlanul zsidó kezébe került — e békó alul másként kell szabadulnia.

Sok beszéd helyett tennie kell, a sok füstbe ment tervezés helyett mindenekelőtt a keresztény társadalom összetartását kell létre hoznia.

De mit látunk?

Van-e összetartás? Vannak-e áldozatkész vezérférjak, kik nem csak élnek az általuk élesztett és szított ügyből, hanem érte sajátjukból áldozni is képesek?

Lehet-e remélni valamit oly mozgalmától, oly párttól, mely nyolcz évi működése alatt még egy tisztességes és versenyképes magyar napilapot sem tudott felállítani?

Lehet-e várni valami üdvöset oly párttól, a hol annyi a vélemény, mint a hány a fő!?

Ne áltassuk magunkat!...

A zsidókat csak nem kergethetjük ki az országból, a nekik adott egyenjogósultságot sem vonhatjuk meg tőlük.

Egy pár szál ember, az is szétszórva — csak tán nem akarja azt az erős, összetartó elemet megsemmisíteni?

Okuljunk a multon!

A helyett, hogy a zsidók gazdagodásán évelődnénk — lássunk hozzá, hogy mit kezeiktől megmenthetünk, megmentünk, dolgozzunk, gondolkodjunk, tanuljunk; műveljük népünket, hogy a zsidó ne csalhassa, keresetét el ne foghassa, kenyerét el ne vehesse.

Támadásra ily szétszórt erővel mire sem lehet menni.

Védekezzünk. Iparkodjunk mindenekelőtt kezeikből a hatalmas fegyvert kivenni.

Erősítsük, alapítsuk meg a keresztény sajtót.

Ne olvassuk a bennük ellenünk szóló tartalmat.

Tisztítsuk az elzsidósodott sajtót.

De különböző fegyverekkel aligha tehetjük ezt, tehát iparkodjunk, mi is annyit, és jobbat nyújtani az olvasó közönségnek.

A kereskedelem terén és mindenütt állítsunk szintén oly erőket, melyek versenyképesek.

De midőn a keresztény társadalom a legnagyobb apathiával nézi és tudja nézni mint szorul a gyűrű, mely őt övezi; midőn még katolikus ujság zsidó kézből el lesz fogadva; — midőn üzérkedésről szólva, az üzleti szellem ellen csak szóval, de nem tettleg lépünk fel; midőn keresztény és antiszemita lapok, melyek a zsidótól való vásárlás ellen vezércikkeznek, de hirdetéseiket hűségesen hozzák; midőn azt látjuk, hogy vannak antiszemiták, kik maguk közt szidják, átkozzák a zsidót, a másik perczben tőle kölcsönöznek, velük jó czimborák; midőn önzetlen, nemes feláldozás helyett legtöbbnyire az érdeket találjuk főmótorként — tegyük kezünket szivünkre — és valljuk be, hogy így nem lehet — antiszemita kérdést ily alakban és móddal tisztázni.

A zsidók ellen tehát ne mint zsidók ellen, hanem mint a rossz, veszedelmes, káros ellen kell mindenekelőtt helyesen védekeznünk — és midőn már biztos alapot nyertünk — hozzuk helyre ismét a keresztény társadalmat.

Nem vagyunk mi zsidóbarátok, sem zsidó ellenség. Mi vallásunk, a legtisztább igazság kutforrása után indulunk, indultunk és fogunk indulni.

A rosznak, jogtalanak, elfajultnak vagyunk ellenei. Katolikus és keresztény vallás védelmezői és szolgálói vagyunk.

A keresztény társadalomnak akarunk csak szolgálatot tenni, midőn minden szenvedély nélkül, az örök igazság útján — védekezzünk, óvunk és haladunk.

Az igazságot és igazat akarjuk terjeszteni, melyet a hit és szent vallásunk legfényesebb világításánál keresünk és meg is találtunk.

Istennel és törvényeinek szigorú betartásával, hisszük és bátran reméljük, hogy nem sokára kiviláglik igaz voltunk és törekedésünk, melyet a Mindenhatónk dicsőségére és embertársaink javára szenteltünk.

Kador Sándor.

Az antiszemita kérdéshez.

(Befejező közlemény.)

Az elmondottak nyomán bátran áttérhetünk arra, mi fejtegetésünk tulajdonképeni célja, hogy t. i. miként lehessen és kell elejét venni, mind azon panaszoknak, melyek az antiszemitizmus vádjában is kiváló helyett foglalnak; s lehetőleg segíteni azon bajokon, melyekre az antiszemitizmus eredete is vissza vezethető.

A) Mint láttuk, a kérdés súlypontja tulajdonképen a hazard speculatio, a könnyű vagyonszerzés és meggazdagodás. Azért tartjuk pedig a vagyoni kérdést fontosabbnak minden más felett, mert az ember természetes önzése legfőképen ebben kulminál.

Természetes, hogy mint minden társadalmi és az egész nemzet gazdaságát érdeklő kérdés megoldásához az egyesek ereje csekély lévén, úgy itt is az államhatalomé — kiválóan pedig az törvényhozó és végrehajtó hatalmáé a feladat kellő sikerrel megszüntetni minden társadalmi stb. visszasságot.

Nem lévén feladatunk, de szándékunk sem praejuditiumokat alkotni az államhatalom számára — egyszerűen azon visszas állapotok regisztrálására fogunk szoritkozni, a melyek kiválóan mozdítják elő a hazard speculatiót, a könnyű vagyonszerzést stb. — Magától értetődik azonban, hogy mindezek dacára nem vonhatjuk ki magunkat az egyes pontok glossálása alól.

Az érintett bajok mindegyikét a gyors,

káros és igazságtalan vagyonszerésre vezetethetvén vissza, legelsőbben is feladata az államhatalomnak oda hatni, hogy ennek a lehetőséghez képest eleje vétessék.

E célból oly intézkedések megtétele szükséges, hogy az ily vagyonszerés megnehezíthessék, — vagyis inkább azon utak és módok, melyek e káros vagyonszerésre vezetnek. Ezt pedig elérheti az államhatalom, ha minden uton oda hat, hogy a) a forgalomnak mindazon javai, melyek természetüknél fogva a speculatio vagy üzérkedésre kevésbé alkalmasak, eredeti rendeltetésükhöz képes jöjjenek a forgalomba. b) Azon forgalmi dolgokra nézve pedig, melyek természetüknél fogva elüvik a velük való speculatiót és üzérkedést, oly intézkedéseket létesít, melyek által az esetleg előforduló visszaélések (a csereforgalmi életben) a legszigorubbán sujthatók.

a) Melyek legyenek azon forgalmi javak, melyek üzérkedés és speculatioira egyáltalában nem, vagy csak kevésbé alkalmasak, — meg mondja maga a javak természetes mivolta, ilyenekül ajánlkozván kiváló módon az ingatlan vagyonszerés tárgyai és pedig: a szántóföldek, rétek, erdőség — szóval mindazon dolgok, melyek az emberi létezés legszükségesebb és legelsőbb feltételeit tekintendők.

Igy nagy bajnak tartjuk a szabad földfeldarabolást. Megengedjük, hogy ott, hol műipar, kereskedelem, különösen az intenzív gazdálkodás és a közművelődés a tökély útján elég magasan áll — a szabad földmobilizatio jótékony hatással van a nemzetgazdaságra; — de nem ismerjük el azt, hogy ugyanezen hatása volna minálunk is Magyarországon. — Mert Magyarország nem kereskedő, nem műiparral kiválóan foglalkozó állam — hanem igenis földművelő ország, mely e téren is csak most kezd közeledni a belterjes gazdálkodási rendszerhez. S mint agricultur államnak nem szabad megengednünk, hogy földjeink a végtelenig parcellázottassanak, s ez által az u. n. paraszt és kisbirtokosok osztályának megélhetési feltételei veszélyeztessenek. Avagy talán nem rendes következménye a szabad telekmobilizatióknak az, hogy a szántóföldek annyira feldarabolatnak egyes helye-

ken, — különösen a sűrűbben lakott felvidéken — hogy azokat már ekével feldolgozni nem is lehet, és a szegény nép a kapaműveléshez (Spatenkultur) kénytelen áttérni? — (Igaz, hogy e korlátolt földfeldarabolás mellett a földhitel s különösen a telkes gazda hitele csorbát szenved: de kérdés vajjon a hitel a csorbulásra kárával jár-e azon földmivelő osztálynak, mely értelmiség dolgában épen ott, hol a szabad földfeldarabolásnak legsúlyosabb következményei érezhetők, e kételtű fegyverrel a hitellel — banni még elég ésszerűen nem tud. — Mi azt gondoljuk, hogy nem, — mert a kisgazda hitele szükségéhez képest így is elégséges lesz — s szükségletével így is lépést tarthat.)

S mi káros következménye, a szabad földfeldarabolásnak — melyre rámutatunk melőzhetlen kötelességünk? Az, hogy a korlátlan felosztás a mezei birtokot „lényegileg árucikké alacsonyítja le, s üzerek s pusztító gazdaságot üző speculansok játékszerévé teszi, sőt még arra is szolgáltat alkalmat, hogy a megszagott kis telek-részletek hatalmas pénzolygarchák által összevásároltatván káros terjedelmű latifundiumokká alakítatnak át“ (Kautz: Nemzet Gazd.) Hivatkozunk itt még a kitűnő nemzetgazda — Schäffl-re, ki erre nézve azt mondja: „Die bisherige Geschichte ist reich an Beispielen, dass nach Befreiung von der Gebundenheit des Grundbesitzes, die Kapitalübermacht höherer Culturperioden zu aristokratischer Latifundien wirtschaft hinüber führte“ (Nat. Oek.) Mig Roscher egyáltalán azt mondja: „So kann die Freiheit der Bodenmobilisierung... wenn kein beteutender Aufschwung der betreffenden Wirtschaftszweige damit verbunden ist, mehr schädlich als nützlich sein...“ (Sistem etc.) Schäffle pedig úgy vélekedik... eben deshalb wird es gut sein, jenen Process der Ausgleichung, der durch Proletarisierung hindurchführt, wo immer möglich zu vermeiden“ (ugyanott).

És éppen ez oknál fogva szükségesnek tartjuk a telek-minimumot, sőt a parasztbirtok olyanforma megkötését, mint azt Ausztriában találjuk; s a mely ugyanott erős és gazdag parasztsztyalt teremt, melyet sem

A „KORUNK“ TÁRCZÁJA.

Viktor heresztfiamnak.

Ha nézek eltiint évcimre:
Gyermek szeretnék lenni, mint te.
A gyermek idevezül csak itten,
Mert üdöröl még fogalma nincsen.
Nekem már volt; — a napba néztem.
Attól látok mindent sötétben.
Az üdvösség magvát kutatva,
Lebuktam im' a kárhozatba.
Ha néked is kell majd czipelned
A rádszakadt élet-keresztet:
Ne állj meg sorsoddal vitázni;
Megbirni tudjad, nem lerázni.

Ne lépj nyomomba; légy te bölcsőbb.
Panasszal napjaid' ne töltösd.
Ne légy telhetlen vágyaidban;
Vedd a világot úgy, a mint van.

Dolgozzál és lesz pihenésed.
Üdvöt ne hajszolj és éléred.
S az élet árja bárhogy is forr:
Neved nem lesz hiába Viktor.

Reviczky Gyula.

Ki volt Gyul-Baba?

Napjainkban, midőn Budapestnek a török-hódoltság 145 évig tartó idejéből eredetiségben fenmaradt egyetlen emlékének restaurálásáról van szó, okvetlen felmerül azon kérdés, ki volna Gyul-Baba, a kinek csontjai ezen türbe alatt nyugosznak?

Az időnként ájtatoskodni ide zarandokló hadschiktól tudjuk, hogy ők Gyul-Babát szent gyanánt tisztelik, ki Budán a török uralom idejében mint dervis élt volt. Ezen gyér adat ugyan elég ok arra, hogy a sirkápolnának megadassék az illő kegyelet; de nem elég arra, hogy a történetbuvárnak kellő garantiát nyújtson; azért a fentebbi körülmény arra serkentett, hogy e kérdést történeti adatokkal oldjam meg. Történt ugyan már részemről e kérdéshez hozzászólás, akkor midőn Budának egykori mecseteiről értekeztem, de akkor főczélem Gyul-Baba türbéjének ismeretése volt, nem pedig, hogy magáról e mohamedán szentről szóljak. Ezuttal tehát a reá vonatkozó történeti adatokat kívánom csoportosítani.

Először találom Gyul-Babát említve Wernher György művében, melyet Magyarország gyógyvizeiről írt és mely első ízben 1551-ben látott napvilágot. Wernher élelményeit nagy szorgalommal jegyezte fel. Midőn Budának éjszaki részén levő meleg forrásokról beszél,

megemliti, bár nevének elhallgatásával, Gyul-Baba sirját is és ezt írja róla: „Mohamed basa, a kit a szultán, Buda és Magyarország meghódítása után Buda parancsnokává tett, mindkettőnél (az alsó és felső hévvezeknél), dervis lakokat, zárdákat építtetett és a felhevűv melletti dombon, melyen előbb szőlő tenyésztett, kápolnát emeltetett, szentelvén e helyet ama szerzetes férfit emlékeztetének, a ki már életében a törökök által mint valamely felsőbb lény becsültetett és halála után a nevezett kápolnába eltemetve mint szent tiszteltetik.“ Mivel e könyv 1551. évben látott napvilágot, Gyul-Babának okvetlen ezen év előtti időben kellett meghalnia, annál is inkább, mert szerző említést tesz azon sirkápolnájáról is, melyet Mohamed basa emeltetett. Azonban Wernhernek azon állítása, hogy a szultán, Mohamed basát Buda és Magyarország meghódítása után tette Buda parancsnokává, téves, mert Mohamed, helyesebben: „Muhammed Jahjapassasade pasa“ Buda 98 kormányzója sqrozatában a harmadik volt. Elődei voltak: vezir Szulejman pasa és Kutsuk Bali pasa. Muhammed Budán mint parancsnok 1543. év márczius hava 15-étől, 1548. év január hó végén bekövetkezett haláláig működött. Az 1543—8-ig tartó öt évbe kell tehát Gyul-Baba sirkápolnájának építését, sőt halálózása idejét is helyeznünk.

az antiszemita „zsidai,” de semmiféle pénz-oligarcha nem fog megvonhatni.

Lényegesebb bajok egyikének találjuk azt is, hogy a haszonbér rendszer, a bérbe adó és haszonbérlet viszonya nincs törvényileg szabályozva. Igaz, hogy az minálunk eddigéig nem fejlődött még oda, hova Angolországban, de máris a haladásnak s szembeállítva az önkezeléssel, a hódításnak utján áll. E tekintetben való egészséges intézkedések csak emelnék a haszonbér iránti vállalkozási kedvet. Természetes itt is, oda kell hatni, hogy a törpe haszonbérletek lehetőleg leszoruljanak.

Hasonlóképp az erdők kezelése és cultiválása az államnak nagy gondját képezze. Mert az erdőség, nemzetgazdaság szempontjából nem arra való, hogy azzal üzérkedni lehessen, vagy hogy a nemzedék kárára pusztítsák. Nem lehet kétségbe vonni, hogy e téren az állam igen helyes uton áll, — e politikájának szigorú követése az erdőtörvény szigorú végrehajtása meg fogják teremni a várt gyümölcsöket.

b) Azon forgalmi javak pedig, melyek természetüknél fogva üzérkedés, gyors forgalom tárgyai lehetnek, milyenek kiváltképp az ingók vagyis mindazok, melyek jobbára a kereskedelem tárgyait képezik: ezen rendeltetésüktől nem vonandók el, s el nem vonhatók a nélkül, hogy az által a forgalmi élet lényegesen meg nem bénulna. Csakhogy minden visszaélés e téren szigorúan sújtandó. Így kiváltképp a család, család bukások a lehető legsúlyosabban büntetendők, mert egy kitűnő jurista szavaival élve „a csaló és hamisan elbukó üzér és kereskedő veszélyes az utonálló rablónál, mert ez csak attól foszthat meg, mit nálunk talál; míg amazok minden vagyonunktól, sőt becsületünköt is kivétel nélkül meglophatnak.”

S így sok tekintetben kárhóztatandó büntető törvénykönyvünk azon enyhe intézkedése, melyel e közbüntetettéket fenyteti. — Nem hivatkozunk az utcai politikusok azon érveire, hogy míg a közönséges u. n. csirke tolvaj egy-két forint ellopásáért hónapokig, sőt évekig terjedő börtönnel büntették a közbiztonság érdekében — addig a hamisan bukó kereskedő, sikkasztó ügynök és csaló száz-

szoros összegek miatt is kevésbé súlyosan fenytetik. — Nézetünk minden körülmények között az, hogy e büntető törvény a társadalom utonállítóival szemben igen elnéző.

B) Mindazokat pedig, miket a zsidóknak vallásuk miatt vetnek szemükre az antiszemita: jó iskolatörvény, különösen a zugis-kolák ellen folytatott irtó háboru erélyes befejezése, a zsidóknak hitközségekbe való rendszeres csoportosítása az állam inspectionális jogának föltétlen gyakorlása által paralizálhatók lesznek könnyű szerrel.

Mindezeket pedig elfogja segíteni a zsidó vallást követőknek társadalmunkba való beolvadása (pl. polgári házasság utján) s nem abból való kitaszítása, miket az antiszemita figyelmébe ajánlani különös kötelességünknek tartjuk.

Mi megvagyunk róla győződve, hogy a mint ezen kérdések helyesen meglesznek oldva, abban a pillanatban maga az antiszemita is, mint tárgytalanná vált kérdés, önmagától megszűnik s letér a napirendről.

Megjegyezzük egyébként, hogy a nagymérvű mobilizatio a tulhajtott oeconomicai liberalizmusnak léven kifolyása — az állam minde a téren való mogszorító intézkedése reactio, helyesebben mondva conservativ politika színezetét viseli magán, melyet azonban a téren kárhóztatni a nemzetgazdaság szempontjából nem szabad, — de különben is a conservativ politika is lehet mindenkor a maga nemében liberalis.

BAROSS GYULA.

A közösisiskoláról.

(Pályanyertes értekezésből.)

Azt mondják a közös iskola barátai, hogy a tudománynak nincs vallása, vagy a tudomány nem lehet felekezeti; én meg azt mondom, hogy ebben magok czáfoltjak meg magokat; mert még a számtant is felekezeti térszik, miről egy híres csillagászati magyar munka tanuskodik; valamint az igazi keresztény tudós még a számtanban is a legfőbb lényt keresi: még a geometriával is bizonyítja és bebizonyítja Krisztus istenségét.

Wernher nem említi a török szentnek nevét. Annak neve konstatalása kedvéért más kutatókhöz kell fordulnunk. Ilyen Browne Eduard utazó, ki 1669. és 1671. között járt Budán. Ennek feljegyzéseiben találjuk ugyan a Julpapa elnevezést, de ebből nem bizonyos hogy a török szentet Gyul- vagy Gül-babának hívták volna, mint őt jelenleg is nevezik, mert Browne feljegyzései szerint a Julpapa név a zárdafőnököt, a dervisek előjáróját megillető elnevezés volt. Halljuk Browne feljegyzését: „Egy török zárdába mentünk, hogy azt megszemléljük, ott a prior vagy főnök „Julpapa“ vagy rózsaszatjának nevezetik, ez bennünket néhány testvére társaságában külön kápolna-féle helyiségbe vezetett, a hol dinnyével és gyümölcscsel jól tartott. Midőn tőlük távoztunk, néhány darab ezüstpénzt adtam nekik, melyeket köszönettel fogadtak. Julpapanak öve azelőtt fehér kövel birt, mely nagyobb vala mint tenyeremnek szélessége, e kő galactites tejkő volt, melyet ők igen nagyra becsülték, mivel Mohamed, hitök szerint, Arabiában egy egész folyót változtatott ily kövé.”

Browne feljegyzéseiből tisztán áll előttünk, hogy a Julpapa név nem csupán tulajdonnév, hanem hivatal, vagy tisztség neve is volt. Bebizonyíthatjuk ezt Zenarolla János Pál feljegyzéseiből is, ki a Budán létezett dervisek

három zárdáját felemlíti, névleg: az „Idir Baba Techesi, Giul Baba és Miktár Baba“ nevezetűeket. Az első zárdá lakói „Bektasi“-knak nevezettek alapítójuk után. A másodikat, mondja Zenarolla: „P. Rosa“ alapította. A harmadikat „Miktár Baba.“ Ebből az következik, hogy igenis magának az alapítónak neve is Gyul-Baba volt, de utódai is használták a „Baba“ szó mellett, — mely Zenarolla szerint minden zárdafőnököt megilletett, — megkülönböztetésül a másik kettőtől, a „Gyul“ elnevezést.

Ezen csekély bonyadalmon könnyen átláboltunk volna: azonban nagyobb bajt látszik szerezni Hammer azon állításával, hogy Budán nem Gyul-Baba, hanem Kalaihof Alipascha van eltemetve a szőlőkertek között egy dombon: „ott sirját — mondja ő — még mai nap is látogatják a törökök „Gül-Baba“ azaz „rózsák atyja“ temetkezési helye gyanánt, ki a hitért bajnok és vértanu volt a szent hadjáratban.“ Hammer terjedelmes művében „Kalaihof Alipaschá“-t több helyen felemlíti és „Ali Alaikoghli“-nak is nevezi, szerinte Budán mint a 14-ik helytartó 1581—83-ig kormányzott.

Gévay Antal, ki behatóbban tárgyalja a budai basákat, mint Hammer, „Vezir Kalaihof Alipasá“-nak nevezi. Szerinte két izben kormányzott. Első izben kinevezetik 1580-ban

Önök a világon csak matériát keresnek, melynek nincs lelke; mi a matériában Istent keresünk és találunk. Önök tudománya elvezet az Istentől, a mienk Istenhez vezet. Ez az oka, hogy a hívő keresztény gyermekét nem oktatja sem névleges keresztény tanító, sem olyan, aki a kereszténységen kívül áll. Én taníthatom a más keresztény felekezeti gyermeket, sőt nem keresztényét is, nem rontok rajta semmit; de önök nem taníthatják az én gyermekemet, mert lerontják hitét, melyben a tudománynak meg kellene őt erősítenie.

Minden igaz tudomány Istenhez vezet, a kitől eredett; minden hamis tudomány az Istentől el, az ördöghöz vezet, a kitől eredett vette. Ezt persze egy modern liberális ember megmosolyogja, mert hiszen az ő ká-téjában nincs ördög, nincs gonosz szellem. Aki Istenben nem hisz, hogyan hihetne az ördögben? Vagy viszont.

A modern tudománynak ezéja nevétségessé tenni először a bibliát, azután a papot, majd a templomot, végre az Istent. Alig kóstolták meg a földet, alig hallottak valamit a geológiából, már hirdették urbi et orbi, hogy Mózes, a világteremtése a mesék országába tartozik. És a különben is csekély hitűek előtt nincs kisebb ember Mózesnél, nincs megvetettebb könyv a bibliánál, melyet a világ legnagyobb szellemei, nemcsak papok, hanem világiak is, hadvezérek, fejedelmek, tudósok és művészek mint egy oázst tekintettek, hol földi hányódásaiktól biztos pihenésre találtak.

Alig állította fel Darwin a majom-elméletet, tudós és tudatlan azonnal elfogadta a kedves atyafiságot, hogy osztozhassék a drága örökségen: az állatiasságon és az ezzel járó beszámíthatlanságon, mely minden felelősség terha alól fölmenti az embert. Uj fegyver a biblia ellen. Hogy a fegyver ellen a meg sem lepott, mert mint nem is új elmélet csak a tudatlanokat lepte meg, hogy a fegyver ellen, mondom, a meg sem lepott keresztény tudósok ugyanazon anyagból, a természettudományból még hatalmasabb fegyvereket kovácsoltak: arról persze a mai egyoldalú, primae informationis emberek még tudomást sem vettek. Minden bolond divatnak meg

május vége felé; rumelias pasává tétetik 1583-ban, okt. 9-én. Másodizben kinevezetik 1586-ban, május első harmadában, meghalt 1587-ben febr. 22-én. Mivel Ali Budán mint basa halt meg, kétségkívül itt lön el is temetve, de nem ott a hol, mint Hammer véli, Gyul-Baba tiszteltetik, hanem valószínűleg azon türbében, mely Budának azon időbeli lát- és tér-képein, névleg Fontanaén is, gyakorta szemlélhető, mely a mai Rózsadombnak város felé lejtő oldalán állott.

Hammer, Gyul-Baba sirjába helyezvén Kalaihof Ali basát, előbbi más helyre kellett áthelyeznie. És valóban talált számára helyet. IV. Mohamed szultán vadászati területének térképén, Adrianápolytól másfél óra távolságban, a Bujukderbend felé vezető ut mellett jeleli ki „Gül-baba“ sirját s megjegyzi: „a monda ezen szent férfinak sirját a budai szőlőkertek közé áthelyezte.“ Hammer ezen állítása merő ellentétben van Wernher feljegyzéseivel. Wernher 1551 előtt volt Budán, a sarkápolna pedig a törökszent számára 1543—8-ig készült, tehát ezen néhány év letelte után még mindenki élénken emlékezhetett arra, hogy kit temettek a türbébe s így ezen rövid idő alatt mondaszerű hagyomány terjedéséről szó sem lehet. Ezenkívül is hogyan láthatta volna Werher 1551. év előtt Kalaihof Alipasa sirját, ki tulajdonképp csak

kell pályáját futnia, és mennél bolondabb, annál tovább tartja magát akár viseletben, akár tudományban. De hogy lejárja magát mind az egyik, mind a másik, arról a mindennapi élet, arról a történelem eléggé tanuskodik. Hogy a tudományos divat nem valódi tudomány, azt bizonyítani nem kell. A valódi tudomány örök, mint Isten maga, a kiltől származik.

Ámde azt mondják önök: hogy mi az Istent nem tagadjuk. Voltaire is azt mondta, hogy ő a kereszténységet nem bántja, csak annak szerzőjét, Jézus Krisztust, akarta a szivekből kitépni. Az ördög sem tagadja az Istent, csak annak dicsőségéből követeli a maga részét, mert hiszen, mint Madách mondja: „Együtt teremtettünk.“ Persze, hogy ő is ott volt, noha más uniformisban és más szerepben; az ártatlanság, szentség mezében, a néző szerepében. Csak miután a tagadás vörös köpenyegét felöltötte, azután lett az angyalból ördög, az ártatlan szemléből kontár, a ki bár alkotni nem tud, de a szemfényvesztésben annál nagyobb mester, kit ha egy helyen, egy időben leálczáznak, tovább áll, másutt keres magának népséget: vagy egy időre meglapul valahol, hogy utóbb érdekesebb színben lépjen a színpadra, hol mindig talál új bámulokat, noha mutatóványa mindig ugyanaz t. i. a tagadás, a százszor meg ezerszer kudarcot vallott tagadás.

E tagadás szellemének divata járja mostanában nagyban és kicsinyben, az életben és iskolában. Hiába tagadják, hiába tiltakoznak ez ellen. Ez így van. Tizenégy, tizenöt éves sühederek egész komolysággal Isten létéről s nem létéről vitatkoznak, s hogy a vitának eredménye ez istenségre nézve nem nagyon hízog, az a dolog vakmerőségéből önként következik.

Ily tapasztalatokat lehet tenni katolikus című tanodákban, mit lehet várni a közös iskolától, hol az igazgató óva óvja a tán kegyesebb gondolkodású tanító hölgyeket, hogy valami vallásos színezetű verseket aztán (ha volnának ilyenek) ne szavaltassanak ám a gyermekekkel, nehogy a szabadbelvü iskolák tülei megbotránkozzanak.

A kisebb rosz, mi a közös iskolából há-

ezután, legalább is 36 évvel később, 1587-ben február 22-én halt el. Így tehát bizonyos, hogy azon türbe, melyet Wernher látott Alipasáé nem lehetett. De mikép állíthatta Hammer, miszerint Gyul-baba Adrianápoly mellett van? Ezen bonyodalmas kérdésre is, úgy hiszem, megfelelhetünk. Csak vegyük tekintetbe mint mond Wernher és mit mond Hammer Gyul-Babáról. Wernher őt szerzetes férfinak mondja, kit már életében a törökök mint valami felsőbb lényt becsültek. Hammer pedig azt mondja: hogy ő a hitért bajnok és vértanu volt a szent hájratban. Ebből világos, hogy két szent Gyul-babának kellett lenni, az egyik szerzetes férfi, ki szent élete miatt közbecsülés tárgya. Másik hitért küzdő bajnok és vértanu, ki a szent háboruban esett el. Első Budán, a második Adrianápolyban birja siremlékét. Ha azonban a „Gyul-baba“ nevet mint valamely hivatal nevet vesszük, akkor azon csodálkozhatunk, hogy csak két szent zárdafőnöknek siremlékét találjuk felemlítve, hogy Hammer Gyul babát bajnoknak és vértanunak mondja a szent háboruban: ez nem zárja ki, hogy ő is lehetett szerzetes, s mint ilyen szenvedett vértanu halált. Holott a budai csupán szerzetes vala, sem bajnok, sem vértanu.

Wernhernek állításait nyomatékosan támogatja Bizzozeri Simplician történetíró és tá-

ramlik a társadalomra a vallási közöny, melytől egyedül a tanításnak, minden tantárgy tanításának keresztény vallás-erkölcsi szellemben való vitele, a tanítószemélyzet vallásos érzülete, a vallásos gyakorlatokban való őszinte, példás részvéte óvhatná meg az ifju nemzedéket. — De hát mit várhatunk e tekintetben, mikor maga a kormány feje, a ki pedig még nem is bevallott vallástalan ember, úgy nyilatkozik, hogy az iskolának semmi köze a neveléshez, holott más részről meg arra buzdítja felekezetét, hogy iskoláik felekezeti jellegét iparkodjanak főtartani. Minek akkor felekezeti? Vagy az csak arra való, hogy ott vallásfőnöki szerepet játszassunk? a kereszténység nagy családjába belopott szakadást főtartsuk, sőt talán terjesztjük? Vagy a hitelenségben akarnak bennünket egyesíteni?

Mit várhatunk a vallás tanítók sisyphusi erőködésétől, mit a hittanítók, a hittan-órák számának szaporításától? Talán jobb lenne, ha a gyermek Istenről, hitről, vallásról semmit sem hallana az iskolában, mintsem amit egy órában hall, azt a többi órában lerombolva kell látnia. Ámde ezt, tudom, csak oly tanulóokra nézve lehetne kívánnunk, a kiknek szülei vagy magok megadhatnák, vagy mások által megadhatnák gyermekeiknek a vallásos nevelést, a legnagyobb részről ezt az iskolának kell pótolni. De hogy ezt tesse, annak okvetlenül felekezetinek kell lenni.

Hogy a tudomány, ez ugynevezett műveltség nem elég biztosíték a társadalmi rend fentartására, azt ma már nem szükség bővebben bizonyítani; beszél az élet, a történelem. Ez azt mondja, hogy már eddig minden állam valamiféle valláson alapult, és addig állott, míg alapjait a hitelenség meg nem rendítette. Az élet pedig arról tanuskodik, hogy a tanult, művelteknek tartott gonosztevők sokkal veszélyesebbek, mint a tanulatlan, műveletlen betyárok. Ezek csak szatócok amazokhoz képest. És ez a legnagyobb rosz, a mit a vallástalan iskolától várhatunk.

De hát ki fogja megakasztani a világ tengelyét! A Sátán elszabadult s a tisztelt liberális urak nagy öröme végig játszsza szerepét; csak azt ne várják tőle, hogy mun-

bori lelkész, ki 1686-ban volt Budán. Ez hátróztott szavakkal említi Gyul-babát: „Nem távol a falaktól (érti a Viziváros falait) erdőcske van, melyben a dervisek társodája áll, mely egy itt eltemetett és szentnek tisztelt, Gyul-baba, azaz Rózsák atyja nevezetű által alapított, a kinek sírjához a törökök különféle vidékről zarándokolnak.“ Magok az ide zarándokló hadschik is megkérdeztettek a szentnek neve és kiléte felett. Kivált századunk harminczas éveiben történt ily interpellatio Buda város részéről, midőn a zarándok őt „Tyull-babá“-nak nevezték, ki dervis vala.

Már most felelhetünk a felsorolt történelmi adatok nyomán a kérdésre: ki volt Gyul-baba! Egy igen gazdag mohamedán volt, ki vagyonából Budán zárdát alapított, melynek lakói száma a 30-at elérte. Ezeknek ő maga is főnöke volt s mint ilyen szent élete és szigoru erkölcesi miatt a közbecsülésben részesült. Már 1548. előtt bekövetkezett halála után, Budának harmadik parancsnoka, Muhammed pasa által nyerte sírkápolnáját. Utódai, az általa alapított szerzetesek főnökei, magukat szinte Gyul-babának nevezték egész 1686-ig, midőn Buda a törökök kezéből visszafoglaltatott. Nem tévesztendő össze ama szinte Gyul-Babaszenttel, ki mint vértanu halt el és Adrianápoly mellett birja siremlékét. /

NÉMETHY LAJOS.

kája más valamiben fog nyilvánulni, mint paradicsomi föléptétől fogva maiglan, t. i. ámitásban, csábításban, rombolásban, pusztításban!

A vallástalan iskolák annak szolgálatában állanak, s ha sikereik is annak felelnek meg azon ugyan sajnálkozhatunk, de segíteni egy okosabb és boldogabb kornak feladata leszen, mely talán előbb bekövetkezik, mint sokan gondolják; de hogy előbb utóbb be fog következni, abban nem kételkedhetünk; mert a gonosz uralma soká nem tarthat; a ki szabadjára bocsátotta, hogy általa a világot megfenyítse, meg is tudja azt fékezni és meg is fékezi kellő időben; de a jobbaknak ezt nem szabad összetett kézzel várni; mert aki magát elhagyja, azt az Isten is elhagyja!

TOMOR FERENCZ.

Fővárosi levél.

Nagy szaladgálás volt és van a fővárosban. Az ember szinte kész elhinni, hogy valami revolutio van a levegőben: a bakteriumok vesztek talán össze, s most egymást pusztítják halálos kolerával? olyan furcsa képe van az utcáknak, kávéházaknak. — Pedig nem a bakteriumok keltek egymás ellen halálos tusára. — Mi történt hát?

Im egy utcagyerek fut lelkendve — cigánykereket vet, majd kering mint a megboldult dervis:

— Jönnék a szingáliak — itt vannak a szingáliak... s tovább tánczol, cigánykerekezik.

Tebát a szingáliak, Ceylon lakói! Ejnye no.

Amott jön egy hordár, mellére-hátára van kiakasztva ez „Előleges jelentés“ — mellére magyarul a hátára németül; jönnék a szingáliak — Bécsből. Ez is közönség lesz talán. No már erre kíváncsivá lettem.

Szaladok előre megtudni egy jó ismerősömhöz valamit a híres vendégekről, az egy másikhoz utasít, ki majd megmondhatja, hol található fel azt a harmadikat, kinek tudomása van arról, ki adhat nekem felvilágosítást. — Végre megtalálom az állatkertben az előre kiküldött quartirmachert a legokosabb szingaliait.

Ejnye de csinos gyerek! Olyan szeretetre méltóan mosolygott reám, hogy menten elfelejtettem ember evők e Cey-on lakói, vagy sem.

— Ugy-e nem fog megpapálni, kedves moszjő? nem jó az én vérem.

— Soh'se féljen tekintetes ur, nem éhezem én reá;

Huj! kutya meg a macska — mintha már láttalak volna koma!

A szingáli nagyot nevetett.

Sehogy se ment ki a fejemből, hogy én e jó élettani kiállítási mediumot már láttam valaha. Pedig én Ceylonban soha életemben nem voltam.

Megkináltam egy jó szivarral. Köszöni, nem fogadja el, nem szokott szivarozni. Hogy mit szokott? megmutatta menten. Ruhája redőiből kikapar valami szivarvég formát — s élvezte gyönyörrel. Kedves egészségére!

Erre aztán jó barátok levének.

Leguggoltam emberem mellé a földre s csináltam utána azt, a mit ő csinált, — mert tudom, hogy a vadembereknek épen úgy megvannak a maguk „jól nevelt emberekhez illő szokásaik“ — mit épen uj ismerősem adott ki „Ceylon művelt társalgója“ czímmel — mint mi nekünk.

Emberem guggolván körül ölelte lábait s elkezdett a puha porondon ugránozni, mint a veréb: utána csináltam; majd bukfenchezet vet: én is (pedig nehezen ment); — végre

hanyat vágja magát s elkezd nevetni, hogy ijedtében valamennyi vadállat egymásnak ment; ebben sem maradtam el. — Végre belátta, hogy beillenék művelt ceyloninak, s kezet fogtunk.

Megkértem, hogy mondjon el egyet-mást Ceylon szigetéről, őslakóiról, szokásairól. Sokat mesélt érdekeset. El is fogom mondani kedves olvasónőimnek egyszer — mert megérdemli a fáradságot, hogy az ember lássa, de még inkább, hogy elolvassa.

Hanem azt a mesét — vagy igaz történet volt talán, — mint legvégül hallottam, azt elmondom mindjárt, mert az nagyon mulatságos.

Hát kérem, — így kezdé elbeszélését — tessék tudni — minálunk két párt van: az anti-k, meg filó-k meg olyanok, a kik se az egyik, sem a másik párthoz nem tartoznak. Ezek a pártonkívüliek, — de azért igazán csak kettő existál. A ki pártonkívüli az vagy angol, vagy bolond.

Hanem mi okosabbak vagyunk, mint maguk (ne vegye rossz néven, de igaz) mi nem három évenként választunk — hanem évenként. Látja kérem, ez igen praktikus. A mi képviselőink, mindjárt az országgyűlés elején kezdenek *hazabeszélni* — maguknál csak minden harmadik év elején, kettőt pedig elhanyagolnak. Aztán az évenkénti választás elősegíti nagyon a pénzforgalmat, — a szesz termelés és foggyasztást — végre lehetővé teszi, hogy a temetkezési egyletek is existálhassanak becsülettel.

— A legutolsó választások nem rég folytak le. Igazán érdekesek voltak s határozottan a filo-k javára dültek el. Hanem azért az anti-k is kitétek emberül magukért — s meglehetősen sokan vannak. — Nevezetes, hogy nálunk minden tisztességes ember anti testül lelekestül, csak hogy nem mindenki meri azt bevallani. Sokan szégyenlik még mindig. No de aztán azok, a kik merik, azok azután vallják is husáanggal.

De azért — vannak az anti-k között is tisztességes és okos emberek, a kik diszere is vannak partjuknak.

Ilyen volt Vai-duai is! Eszes okos ember. Szeme — világa pártjának. Nagy szónok. Szónoklatával elefántokat volt képes szelidíteni. — Egyszer egy nőstény zebunak felolvasásokat tartott a harisnyakötésből és ez az állapot hallás után megtanult strikolni s most tulajdonosa az első ceyloni fonó gyárnak. — Egyszóval Vai-duai lángész.

Még nem is ült egybe a ház, midőn az anti-kat szomorú csapás érte — nemcsak szomorú, hanem súlyos is. Igen, oh igen! A táviró meghozta a hírt, hogy Vai-duai meghalt. — Meghalt! pedig halála előtt még egy perczel is élt, s mindig olyan egészséges volt, hogy ha akkor nem halt volna meg — most is élne minden bizonnyal... azaz hogy... (a szingali nagyot köhögött — zikker valami fontos államtitkot majdnem, hogy ki szalajtott: — igen kíváncsivá tón!)

A párt tagjai siránkozva jártak végig az utcán a halotti „mar-tschak-ti zen-ha-tan“... ének mellett. Minden utcasarkon egy-egy rendithetlen párti buvában felakasztva találtatott. Szóval nagy volt a szomorúság.

A „közvélemény“ pedig hatalmas nekrológot írt a nagy hazafiról. Megtették 2389 istennek.

Nyugosztalja maga magát!

De a milyen bus bánatja volt a antiknak, olyan nagy volt az öröme a filóknak. A hány megbolondult embert akkor a lipótmezőre vittek (nálunk is van) mint a fölötti örömben bolondult meg, hogy V. meghalt.

Ezen azután Vai-duai a más világon úgy megharagudott, hogy visszabujt a bőrébe — vagy ha másképp történt, hát nem tudom, hogy hogyan — elég ez hozzá, hogy élet-nagyságban kiállt a polezra — s azt mondta.

— Czum trutz! azért se haltam meg!

Tyhü! hogy repült széjjel az ujongó filók csoportja...

No de az anti-k se köszönték meg, hogy így megtréfáltatta őket. B. G.

Vallásos költészetünk.

Dr. Kőrössi László irodalomtörténeti forrás-tanulmányából. Megjelent Esztergom, 1884.

Vallásos költészetünk olyan régi, mint a magyar irodalom. A nemzet szellemi életében senki által el nem vitatható fontos tényezőként szerepelt, szenteket és hőseket nevelt, egyházakat alapított s a családi életet boldogabbá tette.

Volt fejlődése, volt virágzása és volt hanyatlása. Keresztül ment tehát olyan stádiumokon, melyeket az irodalomtörténetíró hálás állomásoknak nevez.

A vallás a költészetben külön világott teremtett s ez a külön világ a maga főséges tartalmával mindig az emberiség vigasztalója és nemesítője lesz.

A vallásos költészet valódi gyöngyei mindig értékesek maradnak. Jacopone főséges elégiája a Stabat Mater, celanoi Tamás megrendítő Dies iraeja, a Veni Creator Spiritus s aquinói szent Tamás hymnusa csak akkor fognak elavulni, mikor már a Miatyánkot is elfelejtik.

A művészet összes ágai a vallás birodalmából származnak s így a költészet sem tagadhatja el onnan való eredetét.

Michel Angelo, Titian Rafael s a képi művészet halhatatlanjai a vallás birodalmából vették legfőbb tárgyaikat s valamint maga a vallás a képzőművészetek kiemeltetetlen ősi forrása marad, úgy a költészet is örökre visszatérhet hozzá s felüdülhet tőle.

Ha a vallásos költészet egyetemes virágzásáról a multból letekintünk a jelen meddőségére, akkor önkénytelenül összetorlódnak előttünk azok az okok, melyek a vallást a költészet elemei közül mintha ki akarnák kiszűbőlni.

A vallásos költők száma fogyton fogy s a vallásos költészet iránt való érzék szemlato-mást hanyatlik.

Korunk jellemvonása, hogy nem eszményekért, hanem anyagi érdekekért s egyéni célokért lelkesül s a művészetet és költészetet is igyekszik elterelni a szép, jó és igaz szolgálattól. A szép helyett a gyakorlati, a jó helyett a hasznos s az igaz helyett a látszatos irányzat kezd meghonosulni.

Az izlésből kivetkezett legmodernebb olvasó magasztalja Zolát, a ki hatalmas hadjáratot indított az eszmények ellen. Nála nemes szenvedélyek harca helyett közönséges utcai bűnök összeütközése szerepel. A szenvedést vergődés, a hősi halált a mánor kinszenvedése helyettesíti. Alakjai nem tragicus vétség miatt buknak el, hanem tremens deliriumban, csapásokban vagy fertőben. Ez a veszélyes irodalmi áramlat — psychologia helyett physiologia hat s művészi alkotások helyett hü photographiakat nyújt a különféle bűnök és nyomorúságok sűpredékéből.

A francia irodalom ezen miasmái hozzánk is átszarmaztak s az anélkül is megrongált jó izlés tökéletes tönkre tételén nagyszerű eredményre dolgoznak.

A valódi költészet iránt való érzék tetemesen csökkent. A lyrai költők legjobbjai

kevesebb dicsőséget aratnak, mint vezércikk-íróink közepesei. Mintha a dal lejárt volna magát s a kor már nem akarná megérteni költőit.

Lehetlen, hogy ez az irány sokáig napirendünkön maradjon. Lehetetlen, hogy a legszebb eszmék holtan szülessenek s lehetetlen, hogy a költészet gyöngyei a kavicsok sorára jussanak.

A valódi költészetnek örök élete van, az ember eltévedhet tőle, de el nem szakadhat.

A költészet édes testvére a vallás, hasonló mostoha sorsban részesül. A katolikus magyar lyra századunkban több műkedvelőt, mint valódi költőt mutathat föl.

Semmi sem erősíti jobban azt az állítást, hogy az idealizmus kora lejárt, mint legújabb vallásos lyránk állapota.

Mintha vallásos költőink tartózkodnának lelkesedésük kiontásától s mintha alkalmazkodni akarnának a kor általános hangulatahoz.

A természeti tudományok rohamos fejlődése és ifju ereje lekötötte az egész világ figyelmét és bámulatát.

Tudományunk és költészetünk empiristikus és materialis irányban kezd haladni. Ez a győztes áramlat mindent elsodor, a mi utjában áll vagy nem alkalmazkodik hozzá.

A vallásbeli kételkedés magvai, melyeket a XVIII. század francia philosophusai hirtettek el, évtizedek mulva a forradalmak vérevel táplált talajból dúsan kikeltek.

Kezdték megtámadni a főséges hagyományokat s az örök tekintélyeket. Kezdték kételkedni a vallás alapjában s az alapok teremtőjében: Istenben.

Korunk még tovább vitte.

A mi századunk már nem a kételkedés, hanem a tagadás százada.

Tagadjuk mind azt, a mit vegyi alkatrészeire bontani nem lehet; tagadjuk mindazt, a mit a bonczoló kés nem ismer, mert izeire nem szedhet; tagadjuk mindazt, a mit megérteni és megmagyarázni képesek nem vagyunk.

Ebben a merev tagadásban nincsed határ s a tárgyak közt nincsen különbség. Bizonyos modern pogányság fejlődött ki. Isten és vallás elavult hagyományok. Csak a tudományban vannak az örök igazságok s csak általa az örök üdvösség.

Pedig a tudomány a maga főséges tanival föllekesithet nagyszerű alkotásokra, rávihet hatalmas vívmányokra, elősegitheti a legrohamosabb és legváratlanabb fejlődést, de elvégre is olthatatlan szomjúságot, örök fáradozást s emésztő munkát okoz.

A művészet, a szép jó és igaz eszméinek szentháromságával ellenben valódi gyönyört és boldogságot gyümölcsöz, koszorújában kevesebb a tövis, alkotásai maradandóbbak.

Vallásos lyránknak tehát sem a kételkedés, sem a tagadás kora nem kedvezhetett.

Ha a mult századot a kételkedés, mostani századunkat a tagadás korának neveztük, akkor a legközelebbi jövőt méltán nevezhetjük el a közöny korának. Az előharcosok száma napról-napra nő s maholnap már se nem kételkedünk, se nem tagadunk, hanem egyszerűen, bizonyos cynismussal tekintve az előttünk történő dolgokat, nem törődünk semmivel.

Hogy hová fog ez vezetni, az előrelátható. A lelkesedés olyan szükséges alkatrésze az emberiség szellemi életének főtartásához, mint földtestünknek a napsugár melegítő ereje.

Ha egymásután meghűlünk mindaz iránt, a mi a világtörténetben halhatatlanok erénye volt, akkor szellemi világunkban a közöny

megdermesztő hidege a napsugár lassú eltűnését jelenti.

A hol kihálnak az eszmények, ott nem teremnek eszmék és törekvések. De a hol eszményekért lelkesülnek, ott a vallás eszméje sohasem lehet száműzött.

A városligetben.

A nap lenyugvóban volt már régen, mikor még mi a szigeten egy-két pohár borára jókedvvel csevegtünk azokról az apróságokról, miket a fővárosi élet itt ott maga teremt; s mikről csak a beavatottaknak van tudomásuk.

Körültekintünk.

Amott halad egy ifju szerelmes pár bizalmas beszélgetésben, — míg tőle jobbra nagyságos Vöröshegyi ur kedves magzatja ficzkádozik selyem madzagra kötött ölebecske oldalán; hiába inti őt a madmoiselle, hogy a tulságos szelesség nem illik.

Egy pár baka kaplár szíve választotta oldalán ékes virginia füstös rigmusokba szedi a mai muri tervét. Elni kell az idővel: az erlőbnisz csak tizenegyetik szól. — Friss perecz! Pereczet vegyenek, narancsot vegyenek! — Kőrösi lány — csak két krajczár az ára! hangzik össze-vissza.

A liget éjszaki oldala felől tiz meg tiz kintorna hangja hallatszik ide át — veszedelmes diszharmonióval dobolnak, trombitálnak ott. — Apró emberek, Paprika Jancsik világa van arra. Valóságos csodák láthatók: fej nélküli emberek, ember nélküli fejek, apró törpék, óriási herkulések, kopasz fejű majmok, egy-egy kitömött, viaszból készült ó és ujvilági csoda.

És ez mind a fővárosi közönség mulattatására van kifundálva! Az ember végig nézheti, s ha el nem lopják óráját, gyűrűjét, végig nevetheti az egész vasárnap délutánját.

Valami új vonja magára figyelmünket.

Ábrándos dal a tó felől. Ez ritkább valami, a part felé sietünk, hogy jobban hallhassuk a kedves nótát — vagy talán láthassuk, ki az az iteni szirén.

A tó vize csendes sima, az édes dal végig siklik a fényes tükrön és úgy tűnt el a liget fái között. Elhallgat a piczi csalogány! talán azon csodálkozik, ki az a merész, ki vele versenyre kellni mer.

Onnan a tó másik végéről jön át hozzánk a dal. Mig az evező kimért csapása lassu ütemet ver hozzá.

Búsan jönnek, búsan mennek a habok
Csak én mindig Rima partján maradok.

Olyan az az ének, mint elhaló emlékeink, miket egy-egy kép, jelenet visszaidéz lelünkbe.

„Búsan jönnek, búsan mennek a habok“ vette át a cigány a nótát. A brugó úgy dörmög közbe-közbe, míg a primás kihuzza a legmagasabb oktáváig, — azután olyanféle trillát komponál ki, mint a mikor a kis madár szárnyait csapkodja össze.

Igazán szép is a zene, kivált, ha okos magyar törzs-gyökeres muzsikusz játszsza, kit úgy hívnak, hogy cigány. Barna művészeink haragusznak e szóra. Pedig én büszke volnék rá, ha én magyar cigány lehetnék. Mert e szó magában foglalja azt, hogy muzsikusz, művész és magyar...

A zene oly szomorú, mint a párja vesztett gerle. Zokogása oly megindító.

Az a piczike apró kis lányka, ki a homokban játszik, önfelédten figyel. A letépett virágot messze tartja magától, mintha a felé a tündér szellem felé nyujtogatná, melyet nem ismer, de melyet érez, melylyel lelke titkos

beszédbe ered. Nem érti mit szól hozzá s mégis tudja, hogy oly szépen, édesen szól...

Arra összerögzén a zengő húr. A brugó dörmögése gyorsabb ütemű, a hegedű bele-vág a legtüzesebb, legmerészebb csárdásba, szinte villanyos rángásba hozza az ember tag-jait.

Ah oly édes ilyenkor a liget. A mindennapi forróságnak itt nyoma sincs; susogó lomb, madárdal, csendes árnyék — ezek azok, mik kellemessé teszik különösen kint az életet.

A tótükre nyugalmás méltósággal hordozza az evező hattyút, itt-ott egy-egy csolnak lapátolja a csoszogó habot, a patti fűzfák árnya lihegve játszik a fodros víz felszínén.

Ki ne látta volna ezt, a kit ne lelkesített volna dalra, vagy nem ringatott volna ábrándos álomra a természet e remek kivitelű harmoniája? Itt lesz, — a hesperidák árnyékos berkeiben születik a költő: — s csak ily helyen támadhata az istenek lelkében a szikra, mely a szerelem anyjává lőn, csak ily helyen lehete Helikon...

GYLAS

HÁZASSÁG A SIRBAN.

REGÉNY.

IRTA: KOZÁRY JÓZSEF.

ELSŐ KÖTET.

I. FEJEZET.

A fővárosban.

(Folytatás.)

„Igazad van, szólt a matróz; én sem látam soha annál gyönyörűbb arcot, mint azé a nőé volt, kivel az a fiatal ur oly sokáig beszélgetett fedélzetén. — Én nem is akartam szándékosan még mutatkozni sem itt, nehogy valamiképen megzavarjam a boldog jelenetet, mert a mint észrevettem, csak most itt hajónkon találkoztak először egymással.“

„Én is azon voltam, szólt ismét az előbbi matróz, inkább mindig csak a horgony körül forgolódtam, mert hej! nekem is jól esett, mikor legelőször a Böskémmel találkoztam.“

A mig a matrózok így irigylették a szép álmokat, melyek Emdymionnak álmához is hasonlíthatók voltak, lassankint „Erebos teljesen fölcsodát sátorfáját és sötét burkát az égről elvonván, alóla gyönyörű vörös színben tűnt elő a napnak korongja, mely lassankint a habokat vérmezbe öltözteté, melyeken a hajó gyors lejtéssel abba a kikötőbe ért, hol Bélának ki kellett szállnia, ki még mindig aludt, s csakis az állomásnál támadt szokásos csörömpölés ébresztette fel álmából s néhány „hála Isten, megérkeztünk szerencsésen“, hang, melyet a hajón levő utasok hallattak. Béla holmiját rendbe szedve kiszállt s a parton egy bérkocsiba tilt, melyben nem minden büszkeséget eláruló hangon mondá: „Hajtson a Hungáriába!“

Utközben rágyujtott egy illatos szivarkára, s midőn éppen a lánczid közelében hajtának, egy barátságos hang, de melyben a nem teljes egyenlő állapotú barátság tulajdonsága is észrevehető volt, ütötte meg dobhártyáját.

„Hát ön is itt van Kálmán, mi jó hozta épenséggel utamba? — Ugyan álljon meg kissé,“ kiáltott a kocsisra, azután pedig Kálmánnak inte, hogy lépjen fel mellé a kocsiba.

„Köszönöm, de igen sürgős megjelenésem lesz Budán, azért sietnem kell, hogy el ne

szalaszszam az alkalmat, mert annak sikerülésétől fog függeni egész jövőm,“ válaszolá Kálmán.

„Hogy is ne sikerülne; a mibe ön kap, annak sikerülni kell bármikor és bárhol kap is bele!“

„De attól tartok, hogy ez egyszer nem fog sikerülni, ha a kitűzött időben kellő pontossággal el nem járok, tehát bocsánatot kérek, de nem lehetek szerencsés lakásáig elkísérni, hanem, reménylem, „majd az egyetemen találkozni fogunk nem sokára.“

„Előbb is! válaszolt Béla: reménylem, hogy dolganak elvégeztével azonnal lesz szerencsém a Hungáriában, 3. emelet 15. ajtó.“

„Ott leszek.“

Ezzel a kocsis tovább iramodott, Kálmán pedig lehangolt arczzal vevé elő szerény tárczájából a két krajczárt, hogy előbb a hidon, azután az alaguton keresztül mehessen s a várba feljuthasson, hol a ministeriumnál egy távoli ismerőse meglehetősen szép ígérettel kecségette, melynek teljesülése reményében hártározta el magát a további önképzésre, ha t. i. sikerül valami szerény díjnoki állomásra jutni, hogy az ebből szivárgó csekély összeggel magát a fővárosban fentarthassa és a meg takarított szabad óráit délután az egyetemi előadások hallgatására fordíthassa.

Valahogy feljutott a várba; de egészen ismeretlen levén, sehogy sem tudta magát tájékozni, a miniszteri hivatal épülete iránt. Megkérdezte néhány szor, de egyik ebbe, a másik pedig a másik épületbe utasította, végre némely helyen eredmény nélkül kétszer is megfordulván, távoli ismerőse felől senki sem tudott felvilágosítást adni, végre a kitűzött idő, 11 óra, melyben megjelenie kellett volna elmúlt. így tehát már arról gondolkozott, miképpen lehetne legrövidebb idő alatt ismét a Duna tulsó partjára jutni, hogy Bélának tett ígéretét beválthassa. Éppen a régi Mátyás temploma előtt haladt el, melyet az idő vasfoga közül kihuzni éppen akkor kísérlettek meg, amennyiben javították: a lekopott vakolatot ujjal pótolták hasonlóképpen a rég betöredezett gót ablakoknak tüvegi helyett újat raktak. A templom ajtaja, mely nyugatnak néz, éppen nyitva volt. — Kálmán az ily régi, történelmi eseményekkel kérkedő épületek iránt roppant érdeklődéssel viseltetett; nem állhatta meg, hogy be ne menjen s úgy hamarjában a régi templomot, melyhez a mult idők annyi dicső és szomorú emléke fűződik, meg ne vizsgálja.

Maga után behuzva az ajtót, a néhány lépcsőn, melyen a templomba bejutni lehet, áthaladva meg állt balra és elmerült egy régi szobor szemlélésébe. Elméjében röviden átvillant a dicső Mátyás történelme; a ragyogó hősiessé nemzeti korszak, midőn el végre is annyi ármány között Mátyásnak sikerült a magyar trónra jutni; a nemzet kebeléből ugyszólván annak gyermeke, s éppen mert gyermeke volt, idővel atyjává is növekedett, ki azt boldoggá is tette, ki nevet szerzett neki a világtörténelemben s nem csupán egy oldalról, a hősiesség és vitézségnek erénye által ragyogó nevet, hanem megalapítván világhírű könyvtárát, egyszersmind bizonyosságot tett róla, hogy a magyar nemzet nem csak beillik mindenféle tekintetben a művelt népek sorába, hanem jöhet idő, midőn a keleti homályos despotizmus előtt az igazi műveltségnek, a szabadságnak, tiszta erkölcsiségnek és honszeretnek szépen ragyogó szövétnekét lengetheti.

Átvillant Kálmán agyán a mult időknek ez elhomályosulhatlan fényű emléke s mire föltekintett elmélyedéséből, azt veszi észre, hogy valami forró folyadék nedvesítette meg

arczát. — Elérzékenyült s a régi dicsőség enyészeteinek gondolata egy legördülő könyben adott bizonyítékot arról, hogy a szív legnemesebb húrján vonult végig, melyet a „hazaszeretett húrjának nevezünk.“

Tovább ment, egészen a főltár elé, melynek háta mögött az egyik gót ablaknak szépen kijavított szárnyát épen akkor tették fel. Gyönyörűen vetült rá néhány napsugár olyan rézsutosan, merf már a nap körülbelül a delelőre kanyarodott, s így egyenes szög alatt nem vetülhetett az ablakra. Nehány rózsza színű tüvegdarab mintha a boldog korának egét akarná oly varázs színben előtűntetni, mely csak a tündérek honának egén szokot mutatkozni, melyen baljóslatu üstökösök s egyéb, a szerencse csillagzat fogalmával össze nem egyeztethető égi testek nem szoktak jelentkezni.

Ilyen ege lehetett Mátyás korában édes hazánknak, melynek azonban atmoszférájában azóta már nem csak rossz sejtelmű, baljóslatu csillagok fordultak meg, hanem kicsinyben, hogy maga Halaliel is szét nem terjesztette borzalmasan suhogó fekete szárnyait nem egyszer ennek virágos kertje felett.

Még tovább is elmélkedett volna Kálmán e helyen, de épen egyik napszámoknak e szavait hallá: Hagyjuk, már elmúlt dél; majd a többit délután folytathatjuk. Az ajtót pedig csukjuk addig is be, ha egy kis ebéd utáni szundikálás találna megszállni szemeinket, legalább félkettőig bátran pihenhetünk. — Most pedig valamelyik inas ugorjék el nekem egy kis sziverősítőt, a milyent az a föllillesztett tábla mutat. Jaj be gyönyörű, nini, milyen szépen ide veri az árnyékát a kövezetre. — Oh, ha az egész világ ily kedves színben jelenkezne örökre.“

Bizony, gondolá magában Kálmán, kinek gyomrában a napóra mutatója szintén régen tullepte a delet, én sem bánám, legalább most nem főne azon fejem, hogy miféle asztalhoz ülök, mert az a pár forint, mihez oly keservesen jutottam, ekkora városban meg sem kottyán, mint Pest, s ezzel az ajtót ismét csendesen maga után vonva, a nélkül, hogy a munkások észrevették volna, az egykori dicsőség néma emlékéből, Mátyás templomából eltávozott.

Azokon a lépcsőzetes utakon, melyek a Dunára kacsintanak, vonult le az aljba egészen a Duna partra Kálmán s így megmenekült attól, hogy ismét két krajczárt kelljen kivetni az alagutra is, meg a lánczhidra is. Tehát csak a hidi vámra készített elő ismét két krajczárt s felsóhajtá magában a haszontalan utért, mely hat krajczárba került, s még sincs semmi eredménye.

„De hogy nincs,“ vigasztalá másfelől magát, hát nem láttam-e Nagy Mátyás templomát, melyet — ha akkor nézhettem volna meg — ugymond, — mikor még a negyedik gymnazialis osztályban a történelmi magyarázatok alkalmával annyira lelkesültem, nem adtam volna fél világért. Mikor fogadást tettem, hogy inkább a lábaim törjenek ki, hogyssem Bécsset lássam előbb, mint Pestet, hazám fővárosát, mert alacsonynak, sőt büns gondolatnak tartottam akkor még fiatalkori rajongó phantaziam világánál először látni meg Bécsset magyar létemre, mintsem Budapestet, honunk dobogó szívét, pedig a bécsi világkiállításra ellehetett volna vándorolni, ha másképpen nem, hát, gyalog; hisz sokszor 30—40 mértföldnél nagyobb utakat is megkell tenni, mit annak idején már magam is megtettem, de más irányban, a melyre t. i. ifjui fellegváraim tornyosultak, de melyeket persze, hogy elsöpört, mint minden ily nemű épületet a könyörtelen és átkozott

sors, a fatum: szóval a mint csak jelölni szokták azt a csunya hatalmat, mely az embernek minden szép számításait zérussal sokszorozza meg.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

„Horváth István“ írta Wilniskzy Mihály 1884 (8-rét 44 old.) 50 kr.

Lieszkovszky József „Nádasdi, Zrinyi és Frangepán a vérpadon“ 1671. 1884. (8-rét 144 lap) ára 1 frt.

Magyar Pantheon: „Életrajzok és életrajzi jegyzetek. Irta Kazinczy Ferencz, kiadja Abafi Lajos 1884. (16-rét 408 l.) ára 1.60 kr.

Endrődi Sándor „Balatoni ég alatt“ 1884. (16-rét 200 lap) 2 frt.

Tolnay Lajos „Az oszlopbáró;“ regény 1884. (8-rét 264 lap) ára 2 frt.

„A gyakorlati Spiritualizmus védelme.“ Irta Alfred Russel Wallace, fordította Madách Aladár 1884. (8-rét 224 l.) ára 1.20 kr.

J. Jankovich Gyula „Nefeletsszálak“ beszélek és rajzok 1884. (16-rét 246 lap) ára 1.40 kr.*

Zeneművek: Tábornok és Parsch nemzeti zeneműkereskedők kiadásában kaphatók Budapesten: Zongorára négy kézre: Liszt F. Petőfi szellemének 1 frt. Mozart W. A. Sonate Nr. 1 D dur 80 kr. Mozart W. A. Sonate Nr. 2 B dur 80 kr. Smith S. Erlkönig von Franz Schubert 1 frt. Zongorára két kézre: Bayer F. Chor des Girondins. Mourir pour la Patrie 30 kr. La Marseillaise 30 kr. Die Wacht am Rhein. Wolklied von C. Wilhelm 30 kr. La Brabançonne. Belga hymnus 50 kr. Fischerlied (Halász dal) 30 kr.

* Elősorolt könyvek kaphatók: Tettey Nándor és Társa könyvkereskedésében. Budapesten, IV. Egyetem-utca 11. szám.

Frissítő.

Védügyed: Annak bebizonyításához, hogy védenezem ártatlan, nem nagy tudomány szükséges, elég egy kis tiszta ész.

Biró: Mennyi idő alatt lenne képes ezen hiányzó bizonyítékot beszerezni?

*

Kerekes ur itthon van?

Épen most ment el.

De neje csak itthon van?

Az előbb ment el.

A fia talán itthon van?

Nem; az is elment.

Nekem a pénzemre van szükségem.

Az nálunk már rég elment.

Akkor mondja meg, hogy az én türelmem is elment.

*

Erdész: Különösen hangzik, de mégis igaz: hétfőtől szerdáig, tehát 3 nap alatt 99 nyulat lőttem.

Ur: Mért nem mond mindjárt 100 at?

Erdész: Uram, azt hiszi, hogy egy nyul végett hazudni fogok?

*

Fogtájása volt Mócsi bácsinak. Betoppant a gyógyszerárba, hol cseppeket kért. „Hogy ad egy adagot?“ — kérdezi. — „20 krajczár.“ „Ez drága. Nem adhatna nekem gyógyszerés ur valami használt cseppeket?“

*

Városi asszony (talun): Ne hisz, nem csoda, hogy a teje rossz, ha annyi vizet ád a tehéneknek inni.

*

Magyarországba már nehezen jön a kolera: minek is, — nem jön eleget a végrehajtó.

Egy sovány ember le akarta magát festetni. „Aquarell-ben vagy olajban fesse?“ — kérde a festő. „Inkább olajban“ volt a válasz „legalább majd zsirosabbnak látszom.“

*

Ez is szerencse. Ügyvéd védenezéhez: Önnek szerencséje van. — Tolvaj: Fölmentettek? — Ügyvéd: Nem, hanem ön avatja föl új börtönünket.

*

A kolerától oly annyira félnek, hogy vizet már alig isznak, és így történik, hogy kolera helyett az „örjítő ivalmi rezgkór“ a modern halál.

*

Az a bizonyos szabadkőmives szerkesztő, a ki „Koldusdiákkal“ levelezésben áll, tévedt; mert ő a legnagyobb koldusdiák; úgy is néz ki.

*

Szűts uram, azt írja, nem akar polemiaba bocsátkozni. Elhiszük! „Den schuldigen Mann geht das Grausen an.“

*

A szőlőkarók. András. Sok karó hiányzik a kend szőlőjéből. Mi dolog ez?

Márton. A rosszakat eltüzelem.

András. Eltüzeled? Én is sokat a tűzre rakok, még se hiányzik egy se.

Márton. Könnyű kendnek, mert a kend szőlőszomszédjai nem laknak künn a szőlőkben, mint az enyéim.

*

Rossz üzlet. Vasuti igazgató (egy vasuti vendéglőshöz) Na, hát milyen az üzlet? Nagy a fogyasztás?

Vendéglős. Oh, igen nagy. Naponta elfogyasztanak nálam karmincz pakli — gyufát.

Történelmi naptár.

Julius.

27. Vasárnap. E. 8. Pantál vt. 1808. Dessewffy Aurél gróf híres politikai író, szónok, a mérsékelt párt vezére szül. Nagy Mihályon, Zemplénben. — 1849. Haynau cs. altábornagy Kecskemétre bevonul.

28. Hétfő. Inceze p. vt. 1772. Láng Adám János magyar színész és író szül. Felső-Metzentúfen, Abauj-megyében. — 1789. Orczy Lőrincz báró, Abauj főispánja, magyar költő halála Pesten. — 1819. Kovács Mihály jeles magyar történelmi festész szül. Tisza-Abádon, Hevesmegyében. — 1831. Az epemirigy kitérőse Budapesten. — 1849. A magyar forradalmi országgyűlés Szegeden kimondja a nemzetiségek egyenjogúságát. — 1849. Uj-Szegeden egy lőportár légbe repül s 800 ember áldozatul esik.

29. Kedd. Mártha sz. 1095. I. László, vagy szent László magyar király halála. — 1294. Második nemzeti synodus Esztergomban III. András alatt. — 1800. Papp Ignác orvos s író születik Vörösberényben, Veszprémmegyében.

30. Szerda. Abdon és Szennen. 1848. Haynau Csongrád várost felgyújtatja s kirabolatja. — 1851. A volt magyar honvédek kényszerítő besorozása az osztrák hadseregbe megszüntetik. — 1866. Egressy Gábor, a legnagyobb magyar színművész, meghal Pesten a színpadon, midőn Brankovics György szerepében egy hatásos jelenetet feltüntetett. — 1868. Tompa Mihály a legnemesebb magyar költő egyike meghal Hamván.

31. Csütörtök. Lojzai Ignác hv. 1849. Bem nagy csatavesztése Segesvárnál Lüders orosz tábornok által.

Augusztus.

1. Péntek. Vasas sz. Péter. 1272. V. István magyar király halála. — 1823. Oltványi Pál magyar egyházi író szül. Szegeden.

2. Szombat. Román vt. 1520. Thurzó János boroszlói tudós, püspök meghal. — 1805. Schulhoff jeles zongoraművész szül. Prágában. — 1850. Bélyegtervény behozatala az „osztrák birodalomban“ hozzá értve Magyarországot is.

Szerkesztői üzenetek.

Margitt. Boocsánat, hely szűke miatt kimaradt, jövő számban jön. Kifogásunkat Sing. ellen nem érti? — Dezső A. F. Nem kaphatnánk valamit? — L. Virgil. Kérjük nagyon az ígértet. — Hontos. Már megint meleg van, kérünk frissítőt. — Szepeshelyi. Fogadja köszönetünket, kérjük kissé terjeszteni a lapot. — D. Máté. Sajnáljuk, csak napokban kerestetjük meg. — Munkácsynak napokban megy levél. — B. A. Mikor jön?

HIRDETÉSEK.

Az összes keresztényekhez I
a vallásos
Homályban
láng és égőanyag nélkül
világító
feszületek.
Elegáns szobadisz.
Tizenötféle nagyságban.
2.50 márkától 15 márkig.
Kaphatók minden nagyobb műkereskedésben.
Ismét eladók magas provisiót kapnak.
Abrákkal ellátott árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek meg.
Fabrik
chemisch-technischer Bedarfs-Artikel
TEICHMANN & Co.
Berlin SO., Oranien-Strasse No. 182.

Ajfatososságra indítja a szivelt

„THE GRESHAM“
életbiztosító-társaság Londonban.
Fióköntézet
Magyarország számára: BUDAPESTEN,
Ferencz József-tér 5. szám,
a társaság saját házában.
Fióközlet
Ausztria számára: WIEN,
Gisellastrasse 1, a társaság saját házában.
A társaság vagyona . . . frank 83.780.016 90
Évi bevétel díjak és kamatokból 1883. június 30-án . . . » 16.602,367 70
Kifizetések biztosítási és járadék-szerződések, valamint visszavásárlások stb. után a társaság főállása óta (1848.) több mint . . . » 139.950,000.—
Az utolsó tizenkét havi üzleti időszakban. . . » 65.726,175.—
frankért nyújtatott be biztosítási ajánlat, mi által az utolsó 25 évben benyújtott ajánlat . . . » 1,260.777,854.55
rüg. Prospektusok, valamint minden más fölvilágosítások nyújtatnak az ügynök urak által Ausztria-Magyarország minden nagyobb városában és a fiók-intézet által Ausztria-Magyarország számára.

SZEDLÁCSKO LAJOS
uri és női lábbeli készítő
Budapest, IV. ker., vámház-körút 14.
Ajánlja lelkiismeretesen
a legjobb anyagból és munkával
csinnal kiállított aránylag olcsó árban
szabott minden szakmájába vágó munkáit.
Hibás és sérült
lábuaknak, különösen, a legkényelmesebb
szélszerű lábbelivel szolgál.
Vidékről megrendelésre a beküldött viselt
lábbeliek mintájára is fogad el megrendeléseket
s azokat pontosan végzi.
Helyben levelező lap által tudósítva, a mérték
vételt személyesen végzi.



KRISZTA ÉS LEITNER
a budapesti oltáregylet egyedüli szállító
BUDAPEST, IV. ker., Lipót-utca 13. szám.

Ajánlják bőven felszerelt raktárakat mindennemű
miseruhák,
reverendák, czimádák,
egyházi és egyleti lobogók,
egyházi szövet, damast,
pasmónt, rojt, bojt,
brüsszeli és ezerna egyházi csipkében.
Egyházi szerek,
helyhek, szentségtartók,
keresztek,
templom-készletek stb.



Arany- és ezüst-himzések
minden rajz szerint művészileg készülnek.
Tűzaranycsészék vagy ezüstcsészék gyári áron saját gyárainkban legrövidebb idő alatt készülnek.
Gyár:
Havas-utca 7. sz.
Megrendeléseket szegényebb egyházközségeknek részletfizetés mellett is eszközünk.

NYARALÓKBA, FÜRDŐKBE.

Utazóknak és turistáknak kézi és nagy kofferok 3-35.—, kézi-táskák 1-20.—, vállra függeszhető táskák 4-10.— Berendezett utatáska 18-60.— Praktikus összehajlítható tárgyakkal berendezett uti-tekercs 6.— Borotválkozó-készlet összeállítva Juhn Heifford borotvával 7.— Utó ivópohár 40 kr.—1.50, frotírozó keztüyük 40 kr.— drót hajkefe 1.— Kulacsok 1-5.— Pinczetek 3, 5, 8 üveggel 9-13.50 Botszék 4-10.— Kanócos gyufatartó 85 kr. Távszó 7.— Messzelátó sétabor 2.50, börrrel bevonva 5.— Athleta czéllövő nagy ívnyílak 2, 3, 5.— alkalmazható 3.20. Erős zsebkecs 1-2.— Vízmentes esőköpeny mindkét oldalán hordható 10, 12, 14.— Özbörrrel bevonottörökkel 18.— Dohánytartó, melyben a dohány nyirkosan marad 4.50. Dohánykas szítával 2.50. Automat cigarettakészítő és dokánytartó szelence, a fedél betevésével kész cigarettát nyertünk 2.— Houblon cigarettapapír, szopókával a követk. 3.—
Vastagságban 100-a 35 kr., ahog tojól 30 kr. Strassburgi száron szívó fa-pipa 1.150. Hibátlan tajték makrapipa ezüst-kupakkal 8.— Közégeknek tartós részoldalú kihirdetési dob 15.— Postatáska két kulcsal 8-10.50. Postástrombita 1.85.

Tornaszerek. Trapez rúddal 7.50. Trapez karikákkal 8.50. Gyermekek-hinta 5.50-9.— Teljes tornakészlet iskolával és ábrákkal 15.— Tornagolyók kilója 30 kr. Tornaczipók 1.30. Uszó-öv 8-10.— Két vívőkészlet 23.50. Athleta-bot súlyos 2 pár 8.—

Dohányzóknak és dohányválogatóknak 18.— Dohánytartó, melyben a dohány nyirkosan marad 4.50. Dohánykas szítával 2.50. Automat cigarettakészítő és dokánytartó szelence, a fedél betevésével kész cigarettát nyertünk 2.— Houblon cigarettapapír, szopókával a követk. 3.—
Vastagságban 100-a 35 kr., ahog tojól 30 kr. Strassburgi száron szívó fa-pipa 1.150. Hibátlan tajték makrapipa ezüst-kupakkal 8.— Közégeknek tartós részoldalú kihirdetési dob 15.— Postatáska két kulcsal 8-10.50. Postástrombita 1.85.

Nyáralókba. D. Főve párisi tartós szodavíz-készítő, tiszta üdítő szodavíz nyertünk egyszerű bánásmóddal, 2 4 6 8 10 mészere 7, 10, 12, 14.50, 17.— lyes 7.50 11.50 16.50 nak 15-21.— Vajkésítő vas hajtókerékkel 4.50, 6.50. Vaj és sajt tányérok üveg fedővel 1-6.— Sodrony ételborító legyek ellen 50 kr.—1.80. Kis borsórlő ebédli-asztalra 1.20. Kerti gyertyatartó 1-3.— Japán kerti napernyők 1.— Comfort kávé-gép, legjobbnak elismert, 1-10 csészére 5.60-12.80. Angol asztali evőeszközök. Vas mángorló nagy hajtókerékkel, szabályozható rugókkal 50.— Családi mérleg 10 kilóig 6.— Kézi palack-dugaszoló 1.40. Hidraulikus hordószád italok megromlása ellen 1.— Biztonsági borlehuző gummicsovek 2.70, 3.50. Önműködő dugaszhozó 80 kr.—3.— Szobapadló-fényház doboz 70 kr. Ragasztószert üveg és porcellánhoz 85 kr. Piéze perpetuelle, egérfogó több egerekre 70 kr. Jótállás melletti fogkefék 35-70 kr. Virágasztalok 7-15.— Virágharmonika 40 kr. Kézi virágfecskenők 1.20-3.— Kerti fecskenők 14-21.— Fügő hintaágy 2.70, 4.50, 6.50, egész nagy széjjelfeszítő léccel 14.—
Rechaud gyorsforraló-lámpa 1.80-2.20. Serpenyő 1.— Erős gyermek-kocsi 7.50-14.— UJ gyermekbölcső-kocsi 14.— Törhetlen lavoír gyermeknek 1.50-2.—

Sport-cikkek. Angol dísznőgyűrt 15-25.— Angol bór-kantár 2.65-4.— Kettős szárral 5-8.50. Martingal 3.50-4.— Kengyelvasak 1.60-2.50, 3.50. Kengyelvasak 1.60-2.50. Nyereg-letek 2.40-7.— Izzasztó 2.75-6.— Pehér mosható izzasztó 4.50. Zabla 1.80-3.50. Trenzli 50 kr.—1.50. Felcsatolható sarkantyú 2.— Lovagló-gamasznik bőrből és vízmentes vászonból 4.50-7.50. Lovagló- és kocsizó-köpenyek 14-20.— Nyereg-szappan doboza 85 kr. Pegeot löszörnyíró 5.— Rugany lólabseb-mentő 2.— Kocsibőr- és szerszám puhító kenőcs 50 kr.—1.— Nubian blaking bőrlakk 90 kr. Öz-bőr kocsiszításhoz 1.— Ezüst-, réz- és más érc-tisztító por 25-50 kr.

Vadászat és halászat összes asztali evőeszközök. Vas mángorló nagy hajtókerékkel, szabályozható rugókkal 50.— Családi mérleg 10 kilóig 6.— Kézi palack-dugaszoló 1.40. Hidraulikus hordószád italok megromlása ellen 1.— Biztonsági borlehuző gummicsovek 2.70, 3.50. Önműködő dugaszhozó 80 kr.—3.— Szobapadló-fényház doboz 70 kr. Ragasztószert üveg és porcellánhoz 85 kr. Piéze perpetuelle, egérfogó több egerekre 70 kr. Jótállás melletti fogkefék 35-70 kr. Virágharmonika 40 kr. Kézi virágfecskenők 1.20-3.— Kerti fecskenők 14-21.— Fügő hintaágy 2.70, 4.50, 6.50, egész nagy széjjelfeszítő léccel 14.—
Rechaud gyorsforraló-lámpa 1.80-2.20. Serpenyő 1.— Erős gyermek-kocsi 7.50-14.— UJ gyermekbölcső-kocsi 14.— Törhetlen lavoír gyermeknek 1.50-2.—

Mulattatásul. FLOBERT-egygyver ságoknak és czéllövészet betanulásához 7, 10, 11, 16, 24.— Flobert-pisztoly 6-15.— Vas czéllábla 85 kr. Kiugró bohóccsal és mozsárral 8-9.— Mozsár nélkül 3-6.— Csinos nickl légpisztoly 7.50, ehhez fa czéllábla 75 kr. Kuglizó-egyleteknek és vendéglősöknek keményfa bábuk 2.50. Lignum sanctum golyók nagyság szerint 1.50-3.50. Szines lam pionok kerti ünnepélyekhez 20-40 kr. Croquet játékok 10-20.— UJ angol Lawn Tennis társas-játék 29.— Karikajáték 12 pár 1.80. Szines gummi-lapdák 15 kr.—1.50. Papír léggömbök 50 kr.—2.—

UJ! Ariston kertben az ifjúságot és felnőtteket mulattató zenedarabban 24.— Zenedarab külön 75 kr. Accordeon tremolo concert-harmonika 7-10.—

Próba-megrendeléshez 721 ábrás árjegyzéket mellékel, meg nem felelő tárgyakat visszavesz
KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1-ső szám.